

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoE/73/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817204687
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8817204687.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v exekučnej veci oprávneného: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpený TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 36 613 843, proti povinnému: K. X., nar. XX.XX.XXXX, Y. XX/X, XXX XX B., o vymoženie 636,53 eura s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 11Er/830/2017 - 24 zo dňa 09.04.2018, takto

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „exekučný súd“) výrokom napadnutého uznesenia zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie z dôvodu, že rozhodcovská zmluva (uzavretá spolu s dohodou o uznaní záväzku zo dňa 22.07.2013, na zabezpečenie zmluvy o poskytnutí úveru č. XXXXXXXXXXXX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX) spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (spotrebiteľ sa nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah) a tým pádom je v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Preto je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka táto rozhodcovská zmluva neplatná a nemôže byť na podklade takejto zmluvy vydaný ani rozhodcovský rozsudok, ktorý by bol spôsobilým exekučným titulom na vykonanie exekúcie.

2. Proti výroku o zamietnutí poverenia podal oprávnený v zákonnej lehote odvolanie. V odvolaní navrhol uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie namietajúc nesprávne právne posúdenie (§ 365 ods. 1 písm. h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len CSP). Ako dôvod uviedol, že v posledných rokoch právny poriadok Slovenskej republiky v oblasti spotrebiteľského rozhodcovského konania prešiel zásadnými zmenami vyžadovanými právom Európskej únie. Výsledkom procesu úpravy spotrebiteľského rozhodcovského konania je zákon č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní (ďalej len „ZSRK“) ako samostatný právny predpis. Oprávnený sa všetkým legislatívnym zmenám podrobil a pri uzatváraní rozhodcovskej zmluvy s povinným postupoval prísne podľa právnymi predpismi vymedzených pravidiel, ako aj v súlade s rozhodovacou činnosťou exekučných súdov. Rozhodcovská zmluva je formulovaná alternatívne, teda dáva zmluvným stranám na výber, na ktorý rozhodcovský, resp. všeobecný súd sa v prípade sporu obráti. Možnosť výberu má nielen dodávateľ, ale aj spotrebiteľ. Úvaha súdu o neprijateľnosti rozhodcovskej zmluvy v predloženom znení je preto absurdná. Vzhľadom na to, že ZSRK umožňuje, aby boli spotrebiteľské spory za určitých podmienok prejednané na rozhodcovskom súde zriadenom podľa tohto zákona, nie je potom možné pripustiť, aby rozhodcovský rozsudok vydaný podľa ZSRK nebol považovaný za exekučný titul, na podklade ktorého je možné vykonať exekúciu. V súvislosti s úvahami súdu, že spotrebiteľovi je v danom prípade fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom oprávnený poukazuje na ustanovenie §

3 ods. 6 ZSRK, v zmysle ktorého spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobmedzuje právo spotrebiteľa obrátiť sa na súd. Uvedené len potvrdzuje, že uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy nemožno považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že oprávnený splnil všetky podmienky stanovené zákonodarcom, preto nie je dôvod na to, aby exekučný súd považoval uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy v zmysle zákona za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Poukázal na čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v zmysle ktorých má oprávnený právo, aby vecne príslušný (exekučný) súd priznal jeho nároku ochranu spôsobom a v rozsahu, aký ustanovuje zákon.

3. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 CSP preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 243h Exekučného poriadku, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie oprávneného proti nie je dôvodné.

4. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

5. Odvolací súd konštatuje, že text rozhodcovskej zmluvy zo dňa 22.07.2013 bol nesporne predtlačený. Bol veriteľom vopred pripravený, pričom takáto rozhodcovská zmluva nebola individuálne dojednaná. Podľa § 53 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Rozhodcovská zmluva zakladajúca právomoc konkrétneho rozhodcovského súdu rozhodovať spory účastníkov, je sporná. O obdobnej situácii vypovedá aj rozhodnutie Súdneho dvora vo veci C-243/08 Pannon, podľa ktorého vopred stanovená podmienka v zmluve uzavretej medzi spotrebiteľom a dodávateľom, ktorá nebola individuálne dohodnutá a ktorá priznáva právomoc pre všetky spory vyplývajúce zo zmluvy súdu, v obvode ktorého sa nachádza sídlo predávajúceho alebo dodávateľa, spĺňa všetky podmienky, aby mohla byť z hľadiska Smernice 93/13/EHS kvalifikovaná ako nekalá. Veriteľ tu nanútil spotrebiteľovi rozhodovanie sporu pred rozhodcovským súdom, ktorý sám vopred vybral, pričom spor nebude rozhodovať všeobecný súd, ktorého príslušnosť by bola stanovená podľa bydliska dlžníka - povinného. Nemožno predpokladať, aby si spotrebiteľ ako dlžník bol vedomý všetkých dôsledkov, ktoré so sebou nesú dojednanie rozhodcovskej doložky, kde navyše, rozhodcovská zmluva v predtlačí, do ktorej boli dopísané len osobné údaje dlžníka, vytvára zdanlivý súhlas spotrebiteľa s tým, aby jeho spory boli prejednané v rozhodcovskom konaní, nie pred všeobecnými súdmi. Dlžníkovi nie je vysvetlený rozdiel medzi rozhodcovským konaním a konaním pred všeobecným súdom a najmä dopad na dlžníka v prípade rozhodovania rozhodcom. Ani text rozhodcovskej zmluvy nedáva dlžníkom na výber, najmä, keď sa veriteľ rozhodne realizovať svoje práva z rozhodcovskej zmluvy a podá návrh na rozhodcovský súd. Súd prvej inštancie správne, po zistení neprijateľnosti rozhodcovskej zmluvy, rozhodol neudeliť poverenie súdnemu exekútorovi. Neprijateľnosť takéhoto dojednania znamená, že v konečnom dôsledku rozhodol rozhodca bez platnej rozhodcovskej zmluvy. Ak oprávnený nemá titul vydaný rozhodcom s platnou rozhodcovskou zmluvou, potom oprávnený nemá titul na vedenie exekúcie.

6. Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 27.9.2010 ani právneho názoru, ktorý by mal byť oprávnenému známy z uznesení odvolacieho súdu sp. zn. 6CoE 73/2012, 20CoE 210/2012 (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci I. ÚS 610/2012). Rozhodcovský rozsudok bol založený na rozhodcovskej zmluve v spotrebiteľskej zmluve. Neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne ako keď rozhodcovskej zmluvy niet (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 1/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove vo veci 6CoE 66/2012, 6CoE 256/2012).

7. Uzavretú rozhodcovskú zmluvu je potrebné posudzovať podľa právnych predpisov platných a účinných v čase jej uzavretia.

8. Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z.z., rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

9. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovaná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6 MCdo 9/2012). Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Súdna kontrola dopadá aj za stavu, že zmluvný vzťah hlavný a vedľajší bol vyjadrený v samostatných listinách. Niet dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine a nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory riešil rozhodca (v danej veci predformulovaný na tlačive dodávateľa). Inak by aj napríklad záložné zmluvy, ktoré sa nachádzajú na „sólo“ tlačivách boli vylúčené zo súdnej kontroly. Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľia.

10. Z hľadiska stabilizovanej judikatúry Najvyššieho súdu SR, ako i uznesenia Ústavného súdu SR č.k. 425/2011-19 zo dňa 29. septembra 2011, jednoznačne vyplýva ex offio povinnosť všeobecného, resp. exekučného súdu, kedykoľvek v priebehu exekučného konania skúmať, či sú splnené všetky zákonné predpoklady pre vedenie takéhoto konania, okrem iných i existencia relevantného exekučného titulu, bez ktorého nemožno exekúciu vykonať. Jednou z podmienok exekučného konania je tak existencia exekučného titulu v zmysle § 41 Exekučného poriadku. Odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 13.10.2011 sp. zn. 3Cdo/146/2011, podľa ktorého, pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Exekučný súd je povinný zamietnuť žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, pre ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný. Obdobne môže postupovať v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania.

11. Neobstojí ani odvolacia námietka, že rozhodcovská zmluva bola uzatvorená vo forme osobitnej zmluvy. Predložená rozhodcovská zmluva má taktiež, ako aj celá úverová zmluva, charakter formulárovej zmluvy, ktorá bola spotrebiteľovi predložená na podpis bez toho, aby sa spotrebiteľ mohol reálne oboznámiť s jej obsahom a ovplyvniť jej obsah napríklad výberom rozhodcovského súdu, ktorý bol vopred predformulovaný oprávneným a ktorý v žiadnom prípade nespĺňa podmienku geografickej blízkosti. Podľa odvolacieho súdu rozhodcovská zmluva nebola platne uzavretá, a teda ako taká nebola spôsobilá založiť právomoc rozhodcovského súdu. Platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy je základnou a nevyhnutnou skutočnosťou, bez ktorej rozhodcovský súd nie je oprávnený konať a rozhodovať vo veci. Ak má byť rozhodcovská zmluva právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo konkrétna voľba znamená. Oprávnený v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kritériom pre záver, že nejde o individuálne dojednanú zmluvu je nepochybne forma uzavretej zmluvy, t.j. skutočnosť, že rozhodcovská zmluva bola predložená povinnému v pozícii spotrebiteľa vo forme formulárovej zmluvy, bez možnosti zmeny jej obsahu, či výberu konkrétneho rozhodcovského súdu, bez možnosti rozhodcovskú zmluvu neuzavrieť. Takúto rozhodcovskú doložku nemožno v žiadnom prípade považovať za individuálne dojednanú.

12. Pokiaľ oprávnený v podanom odvolaní tvrdil, že povinný mal možnosť od rozhodcovskej zmluvy odstúpiť, uvedené svedčí skôr o tom, že oprávnený sa spoliehal na nečinnosť spotrebiteľa, ktorý takýto úkon neučiní. Súdny takémuto konaniu oprávneného nemôžu poskytnúť ochranu, lebo je v rozpore s účelom a cieľom smernice Rady 93/13/EHS, ktorý sleduje čo najúčinnejšiu ochranu práv spotrebiteľov ako slabšej zmluvnej strany. Navyše odvolací súd uvádza, že od zmluvy možno odstúpiť len v prípade,

že je platná. Od absolútne neplatnej zmluvy sa odstúpiť nedá. Ak je zmluva od začiatku neplatná, nie sú splnené zákonné podmienky na dodatočné zrušenie zmluvy. Totožný právny názor vyplýva napr. z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 111/2008 zo dňa 30.06.2009, z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 48/2010 zo dňa 29.02.2012

13. Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú (Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-243/08 Pannon).

14. Odvolací súd dodáva, že možnosť voľby súdu pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej úverovej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva - pre neho transparentný všeobecný súd. Z hľadiska ochrany spotrebiteľa nie je rozdiel medzi výhradnou rozhodcovskou doložkou a voľbou dodávateľa, ktorý spotrebiteľovi rozhodcovské konanie vnúti. Rozhodcovské zmluvy si spotrebiteľia osobitne nedojednali, nakoľko boli vopred pripravené na predtlačenom formulári.

15. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na neplatnú rozhodcovskú zmluvu nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami.

16. Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie oprávneného za dôvodné, a preto uznesenie v napadnutom rozsahu ako správne potvrdil v súlade s ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP.

17. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).